

**INGLIZ TILI O'RGANUVCHILARINING YOZMA VA OG'ZAKI
NUTQINI RIVOJLANTIRISHDA SUN'IY INTELEKT ASOSIDAGI
ILOVALARNING SAMARADORLIGI**

Muallif: *Baxtiyarova Lola G'ayrat qizi,*

Oriental universiteti stajyor o'qituvchisi

E-mail: *lolabaxtiyarova454@gmail.com*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada ingliz tili o'rganuvchilarining yozma va og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda sun'iy intellekt (SI) asosidagi ilovalarning o'rni tahlil qilinadi. ChatGPT, Grammarly, ELSA Speak va QuillBot kabi vositalar samarali ta'lim yordamchilari sifatida tobora keng qo'llanilmoqda. Tadqiqotda ushbu ilovalarning o'quvchilarning nutq ravonligi, grammatik aniqligi va mustaqil o'rganish qobiliyatiga ijobiy ta'siri yoritiladi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, SI vositalari shaxsiylashtirilgan fikr-mulohazalar beradi, o'rganishdagi qo'rquvni kamaytiradi va mustaqil ta'limni qo'llab-quvvatlaydi, bu esa tilni samarali egallashga yordam beradi.*

Kalit so'zlar: *Sun'iy intellekt, ingliz tili o'rganish, yozma nutq, og'zaki nutq, ChatGPT, ELSA Speak, Grammarly, QuillBot.*

Kirish:

So'nggi yillarda ingliz tili o'qitish jarayoniga sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining joriy etilishi an'anaviy ta'lim usullarini tubdan o'zgartirdi. SI asosidagi ta'lim texnologiyalari o'quvchilarga yozma va og'zaki nutq ko'nikmalarini yanada samarali rivojlantirish imkonini bermoqda. An'anaviy o'qitishdan farqli ravishda, SI ilovalari tezkor fikr-mulohaza beradi, shaxsga mos o'qitish yo'nalishlarini taklif etadi hamda real kommunikativ muhit yaratadi.

Asosiy qism:

ChatGPT kabi ilovalar o'quvchilarga g'oyalarni shakllantirish, grammatik xatolarni tuzatish va matnning mantiqiy izchilligini yaxshilashda yordam beradi.

Grammarly esa yozma nutqdagi aniqlikni oshirib, grammatika, soʻz boyligi va uslub boʻyicha real vaqt rejimida tavsiyalar beradi. QuillBot ilovasi esa oʻquvchilarga matnlarni parafraz qilish, akademik soʻz boyligini kengaytirish va turli yozuv uslublarini oʻrganishda qoʻllaniladi.

Ogʻzaki nutqni rivojlantirishda ELSA Speak kabi dasturlar muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu ilovalar ovoz tanish texnologiyasi yordamida talaffuz, intonatsiya va urgʻularni tahlil qilib, foydalanuvchiga individual fikr-mulohazalar beradi. Bu esa oʻquvchining talaffuzdagi xatolarini tezda aniqlash va toʻgʻrilash imkonini yaratadi.

Bundan tashqari, SI texnologiyalari mustaqil taʼlimni ragʻbatlantiradi — oʻquvchi istalgan vaqtda mashq bajarishi, oʻz natijalarini kuzatishi va oʻzi uchun qulay surʼatda oʻrganishi mumkin. Bu jarayon oʻquvchilarning oʻqituvchidan yoki tengdoshlaridan xato qilishdan qoʻrqishini kamaytiradi, ularni faolroq muloqotga undaydi. Shu bilan birga, oʻqituvchilar bu texnologiyalarni toʻgʻri yoʻnaltirish va tanqidiy tahlil qilishda muhim rol oʻynaydi.

Xulosa

Sunʼiy intellekt asosidagi taʼlim vositalari ingliz tili oʻrganuvchilarining yozma va ogʻzaki nutq koʻnikmalarini rivojlantirishda samarali vosita sifatida isbotini topmoqda. Ular shaxsiylashtirilgan oʻqitishni taʼminlaydi, oʻrganish jarayonini qiziqarli va interaktiv qiladi hamda oʻquvchilarning nutq aniqligi va ravonligini oshiradi. SI texnologiyalarini til oʻqitishga integratsiya qilish talabalarga yoʻnaltirilgan, moslashuvchan taʼlim tizimiga oʻtish imkonini beradi. Shu bilan birga, eng yaxshi natijalarga erishish uchun inson omili — oʻqituvchining nazorati va yoʻnaltiruv ham zarur boʻlib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

Alharbi, H. (2023). Artificial Intelligence in English Language Teaching: Opportunities and Challenges. *Journal of Language Education Research*, 15(2), 45–57.

Li, X., & Zhang, Y. (2022). Improving EFL Writing Skills through AI-based Feedback Tools. *International Journal of Educational Technology*, 10(1), 78–89.

Nguyen, T. (2023). The Role of AI Applications in Enhancing English Speaking Skills. *TESOL Review*, 31(4), 112–125.

OpenAI (2024). ChatGPT for Language Learning: Applications and Pedagogical Implications.

Ramesh, P. (2022). AI-Powered Tools for English Language Learners: A Comparative Study of Grammarly and QuillBot. *Language and Technology Journal*, 8(3), 56–64.